

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto
Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Pvm/Datum/Date 2.10.2023
Dnro/Dnr/DNo 5094/04.01.02.02.00/2023

Aluehallintovirastot

Eläintautilaki 76/2021, komission delegoitu asetus 2020/689

Näytteenotto minkeistä ja soopeleista korkeapatogeenisen lintuinfluenssan kartoitustutkimukseen

Ruokavirasto on päättänyt toteuttaa pakollisen korkeapatogeenisen lintuinfluenssan kartoitustutkimuksen turkiseläinten pitopaikoissa, joissa pidetään minkejä ja/tai soopeleita. Kartoitustutkimuksen on tavoite valmistua lokakuun 2023 loppuun mennessä.

Ruokavirasto määrää Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston koordinoimaan kartoitustutkimuksen toteutuksen koko Suomen alueella sekä muut aluehallintovirastot tarvittaessa avustamaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoa kartoitustutkimuksen toimeenpanossa. Aluehallintovirasto voi määrätä kartoitustutkimuksen toteuttajaksi kunnaneläinlääkäriin, Ruokaviraston valtuuttaman tarkastajan tai omaan henkilöstöön kuuluvaan eläinlääkäriin.

Kartoitustutkimuksessa otetaan pitopaikan minkeistä ja/tai soopeleista yhteensä 60 eläimestä verinäyte eläimen lopetuksen jälkeen. Jos seurantatutkimuksen toteuttamisesta annetussa tarkemassa ohjeessa on pitopaikan kokonaiseläinmäärän perusteella ohjeistettu pienempi näytemäärä, noudatetaan ohjetta 60 eläimen sijasta. Jos pitopaikassa on lisäksi kettuja ja/tai supikoiria, voidaan samalla näytteenotokäynnillä ottaa näytteet myös näistä eläinryhmistä. Kartoitustutkimuksessa toteutetaan näytteenoton lisäksi myös tarkastus tarkemman ohjeistuksen mukaisesti.

Eläintautilain (76/2021) 23 §:n mukaisesti eläimistä ja pitopaikoista vastuussa olevilla toimijoilla on velvollisuus sallia kartoitustutkimukseen liittyvä eläinten tutkiminen ja näytteenotto. Eläintautilain 75 §:n ja EU:n valvonta-asetuksen (2017/625) 15 artiklan nojalla eläimistä vastuussa oleva toimija on velvollinen avustamaan viranomaista eläintautisäädösten nojalla suoritettavassa eläimen tutkimuksessa sekä näytteiden ottamisessa.

Perustelut

Eläintautilain (76/2021) 23 §:n perusteella Ruokavirasto voi eläinten terveydentilan ja eläintautien esiintymisen seuraamiseksi toteuttaa pakollisen eläinten joukkotutkimuksen (seurantatutkimus), jonka yhteydessä voidaan tutkia eläimiä

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto
Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Pvm/Datum/Date Dnro/Dnr/DNo
2.10.2023 5094/04.01.02.02.00/2023

niiden terveydentilan selvittämiseksi sekä ottaa eläimistä ja niistä saaduista tuotteista sekä pitopaikasta tarvittavat näytteet. Ruokavirasto voi toteuttaa seurantatutkimuksen itse tai määrätä sen muun eläinterveysviranomaisen tehtäväksi. Tässä määräyksessä joukkotutkimuksesta käytetään nimitystä kartoitustutkimus.

Komission delegoidun asetuksen (EU) 2020/689 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 täydentämisestä tiettyjen luetteloitujen ja uusien tautien seuranta, hävittämisohjelmia ja taudista vapaata asemaa koskevien sääntöjen osalta (muut. 2023/1798) 4 artiklan mukaan jäsenmaan toimivaltaisen viranomaisen on sisällytettävä seurannan kohteena olevaan eläinpopulaatioon sellaisten lajien pidettäviä tai luonnonvaraisia eläimiä, jotka eivät ole kyseisen luetteloidun taudin osalta luetteloituja lajeja, jos toimivaltainen viranomaisen katsoo, että näistä eläimistä aiheutuu riski eläinten ja ihmisten terveydelle.

Maa- ja metsätalousministeriön muista torjuttavista, valvottavista ja muista ilmoitettavista eläintaudeista, eläintautien ilmoittamisesta sekä mikrobikantojen toimittamisesta antaman asetuksen (325/2021, muutos 909/2023) 3 §:n mukaan korkeapatogeeninen lintuinfluenssa on muu torjuttava eläintauti turkistuotantoa varten tarhatuissa ketuissa, siniketuissa, minkeissä, supikoirissa ja soopeleissa.

Suomessa on todettu turkiseläimissä korkeapatogeenisen lintuinfluenssan aiheuttama epidemia. Turkiseläinten lintuinfluenssatartunnat aiheuttavat riskin ihmisten terveydelle, koska lintuinfluenssavirus voi muuntua turkiseläimissä ihmisiin herkemmin tarttuvaksi. Kaikkia minkkien pitopaikkoja koskeva seurantatutkimus on perusteltua epidemiologisen tilanteen ja ihmisten terveydelle aiheutuvan riskin takia.

Euroopan elintarvikevirasto (EFSA) ja Euroopan unionin lintuinfluenssan vertailulaboratorio ovat suositelleet käytettäväksi vasta-ainetutkimuksia sen selvittämiseksi, kuinka laajasti korkeapatogeeninen lintuinfluenssatartunta on levinnyt turkiseläinten pitopaikoissa. Vasta-aineet tutkitaan verinäytteistä. Vasta-ainetutkimusten käyttö virusosoituksen sijaan myös nopeuttaa kartoitustutkimuksen toteuttamista, joten kartoitus on mahdollista saada päätökseen siten, että nahkonta ei tarpeettomasti häiriinny.

Kartoitustutkimuksessa käytetty näytemäärä, 60 näytettä, perustuu siihen, että tällä näytemäärällä voidaan todeta tauti, jos tauti on 5 %:lla eläimistä ja luottamustaso on 95 %.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto
Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Pvm/Datum/Date Dnro/Dnr/DNo
2.10.2023 5094/04.01.02.02.00/2023

Minkit ja soopelit on lopetettava verinäytteiden ottoa varten, koska verinäytteenotto elävistä minkeistä ja soopeleista aiheuttaa työsuojelullisen riskin näytteenottajalle nykyisessä turkiseläinten korkeapatogeenisen lintuinfluenssan epidemiologisessa tilanteessa.

Tämä määräys annetaan takautuvasti seurantatutkimuksen jo alettua. Seurantatutkimus voidaan toteuttaa ilman erikseen annettavaa määräystä eläintautilain mukaisesti. Tämä määräys on päätetty antaa, koska Ruokaviraston saamien tietojen mukaan seurantatutkimuksen lainsäädännöllisistä perusteista on ollut epätietoisuutta turkiseläinten pitopaikkojen toimijoiden keskuudessa.

Yksikönjohtaja

Sirpa Kiviruusu

Ylitarkastaja

Riikka Lahdenperä